

د محترم نعمت الله "قادی" داستفتاء متن

دارشاد، حج و اوقافو وزارت مشرتابه ته

دمجمع علمي ریاست د پام وړ"

السلام علیکم ورحمت الله

څه فرمایي علمای دین مبین و مفتیان شرع سید المرسلین (صلی الله علیه وسلم) په دې مسئله کې ؟

دموقت حیض بندولو لپاره علی الخصوص د روژې مبارکې او لیلة القدر دفضیلت او ثواب حاصلولو په خاطر ځینې زنانه یو قسم ټابلیټ (گولی) هره ورځ د سحرې (پېشلمې) په وخت د ډاکټر د هدایت مطابق به منظم ډول (بلا ناغه) کاروي خو یوه ورځ د یوې زنانه څخه د پېشلمې په وخت د یادو کولیو خوړل هیر شوي وو او د اذان فجر نه ډیر وروسته ورته یادشو او گولی یې وخورله . پښتنه داده چې پدې نانه باندي صرف قضا لازمیري او که قضا او کفارو دواړه لازمیري . (وجزاءکم الله احسن الجزاء)

حکم مقام محترم ریاست: امریت افتاء درمورد شرعا ابراز نظر گردد.

الجواب باسم ملهم الصواب

حامدا لله ومصليا علی رسول الله

مستفتی محترم: آنچه را شما در متن استفتاء خود ذکر نموده اید در خصوص آن چنین باید گفت:

که خون حیض و قاعدگی زنان یک حالت ویژه ی است که الله متعال حسب علم ازلی خود آن را در ایام خاص برای زنان تعیین نموده است که خالی از حکمت ها و فوائد صحی و غیر صحی نمی باشد و هر زن سالم و جوان باید آن را ببیند لذا زنان باید به فیصله و قدرت الهی تن بدهند و حرص طاعت و عبادت نباید بر آن ها چنین غلبه کند که بخاطر بند کردن خون حیض و گریز از این حالت به استفاده از ادویه دست بزنند چون همانطوریکه در حالات عادی زنان بخاطر ادای فرائض، واجبات و نوافل مستحق اجر و پاداشت میگردند در حالت حیض و نفاس نیز که زنان شرعا از ادای عبادات معذور قرار میگیرند و به عبادات معمول خود بخاطر طاعت از اوامر الهی و شرعی نمی پردازند نیز مستحق اجر و ثواب شناخته میشوند، پس نیاز نیست تا بخاطر تقرب الی الله از ادویه منع حیض استفاده کنند.

و حالا در خصوص حکم مسئله استفتاء شده فوق باید گفت که اگر این خانم بالفعل در حالت حیض نبوده باشد چون اگر قبل از صبح صادق خون حیض را ببیند بازنیت روزه وی اعتبار ندارد و بخاطر خوردن دوا و گولی بعد از صبح هم فقط بر وی قضاء لازم است نه کفارو چون ابتداء اهلیت روزه گرفتن را نداشته است و روزه زن حائضه اعتبار شرعی ندارد، ولی هرگاه این خانم ابتداء به خون حیض مواجه نبوده باشد و فقط از باب احتیاط از ادویه استفاده میکند که در جریان روز برایش خون حیض پیش نیاید باز اگر این خانم نیت روزه را کرده باشد و بعد از نیت نمودن روزه و آغاز روز با خوردن گولی منع حیض روزه خود را شکسته باشد بالای وی قضاء و کفارو روزه هر دو لازم میگردد چون با جماع و همبستر شدن، خوردن غذا و دوا قصدا بعد از نیت نمودن روزه به اتفاق فقهاء قضاء و کفارو هر دو لازم میگردد چنانچه در این خصوص

در کتاب مشهور حنفی در این خصوص چنین آمده است: {ومن جامع أو جومع في أحد السبيلين عامداً، أو أكل أو شرب عامداً غذاءً أو دواءً وهو صائم في رمضان عليه القضاء والكفارة} الاختيار لتعليل المختار ج/ص ۱/۳۱ طبع: دارالمعرفة.

وهمچنان در کتاب دیگر از کتاب های مشهور فقه حنفی نیز در این خصوص چنین آمده است: {إِذَا أَكَلَ مُتَعَمِّدًا مَا يَتَغَدَّى بِهِ أَوْ يَتَدَاوَى بِهِ يَلْزَمُهُ الْكُفَّارَةُ وَهَذَا إِذَا كَانَ مِمَّا يُؤْكَلُ لِلْغِذَاءِ أَوْ لِلدَّوَاءِ} الفتاوى الهندية، ج/ص ۱/۲۰۵. مکتبه حقانیه.

ترجمه: هرگاه شخص روزه دار قصداً غذا و یا دوا بخورد بر وی کفاره لازم میگردد و این در صورت است که آنچه خورده است از جمله مواد غذایی و یا ادویه جات بوده باشد.

و در المبسوط سرخسی نیز در خصوص لزوم کفاره روزه چنین آمده است: {والأصل في هذا أنه متى حصل الفطر بما لا يتغذى به أو يتداوى به عادة فعليه القضاء دون الكفارة لأن وجوب الكفارة يستدعي كمال الجنابة والتكامل بتناول ما يتغذى به أو يتداوى به لانعدام الإمساك صورة ومعنى} المبسوط للسرخسی، ج/ص ۳/۱۴۱. طبع: دار احیاء التراث العربی.

ترجمه: اصل بر این است که هرگاه روزه به واسطه چیزی شکستانده شود که عاده منحیث غذا و دوا از آن استفاده نمی شود پس بر آن شخص فقط قضاء لازم میگردد نه کفاره، زیرا واجب شدن کفاره ایجاب این را میکند که جنابت به طور کامل صورت گرفته باشد، و این جنابت با خوردن مواد غذایی و دوائی کامل میگردد زیرا امساک {مفهوم روزه} با خوردن غذا و دوا کلاً از بین می رود.

و در الاشباه والنظائر یکی از کتاب های معتبر فقه حنفی نیز در این خصوص چنین آمده است: {إذا أكل أو شرب ما يتغذى به أو يتداوى به فعليه الكفارة وإلا فلا إلا الدم : إذا شربه فإن عليه الكفارة فإنه طعام لبعض الناس} الاشباه والنظائر ج/ص ۱/۱۹۷.

ترجمه: هرگاه شخص روزه دار مواد خوردنی و یا دوائی را بخورد و یا بنوشد بر آن کفاره لازم میگردد نه در غیر آن، مگر خون هرگاه کسی خون را بنوشد بر آن نیز کفاره لازم میگردد زیرا خون برای بعضی از مردم غذا پنداشته میشود.

و در فتح القدير نیز خوردن و نوشیدن غذا و دوا موجب لزوم کفاره پنداشته شده است چنانچه در این کتاب آمده است: {وَلَوْ أَكَلَ أَوْ شَرِبَ مَا يَتَغَدَّى بِهِ أَوْ يَتَدَاوَى بِهِ فَعَلَيْهِ الْقَضَاءُ وَالْكَفَّارَةُ} فتح القدير، ج/ص ۴/۳۴۷. طبع: مکتبه حقانیه.

و در اللباب نیز قصداً و عامداً همبستر شدن، خوردن و یا نوشیدن دوا و غذا را موجب لزوم کفاره قرار داده شده است چنانچه در این خصوص آمده است: {ومن جامع) آدمياً حياً (عامداً في أحد السبيلين) أنزل أو لا (أو أكل أو شرب ما يتغذى به أو يتداوى به فعليه القضاء والكفارة)؛ لكمال الجنابة بقضاء شهوة الفرج أو البطن} اللباب ج/ص ۱/۸۶. طبع: دارالکتاب العربی.

ولی اگر این خانم از قبل از صبح شدن نیت روزه نکرده باشد باز با خوردن دوا منع حیض و یا هر چیز دیگر در صورتیکه نیت روزه را قبلاً نداشته بوده فقط قضاء بر وی لازم است و کفاره بروی لازم نمی گردد چنانچه در این خصوص چنین آمده است: {ومن لم ينو في رمضان كله لا صوما ولا فطراً فعليه قضاؤه - ولأبي حنيفة رحمه الله أن الكفارة تعلقت بالإفساد} الهدایه، ج/ص ۱/۲۰۶. طبع: امیر حمزه کتب خانه.

وهمچنان در المبسوط للسرخی نیز در این خصوص چنین آمده است: {فإن أصبح غير ناو للصوم ثم نوى قبل الزوال ثم أكل فلا كفارة عليه} المبسوط للسرخی، ج/ ۳ ص/ ۸۸. طبع: دار احیاء التراث العربی.

از عبارات ذکر شده در فوق معلوم گردید که هرگاه این خانم نیت روزه را از قبل داشته بوده باشد باز به خوردن ادویه منع حیض بعد از آذان نماز صبح بر وی قضاء و کفاره هر دو لازم می‌گردد، ولی اگر از قبل نیت روزه را نکرده بوده باشد باز به خوردن دوا بر وی کفاره لازم نیست فقط قضاء بالای وی لازم می‌گردد.

والله اعلم علمه اتم

راقم الحروف "محمد عارف" مصلح